

12200 Washburn St.,
Detroit, Mich. 48204

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103 Telephone: 431-6344

LIII. Vasaris — February 16, 1968 Nr. 20

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI

1968

50

...IR LIETUVAI LEMTAS NE KITAS LIKIMAS

IR LIETUVAI LAISVĖS NUŠVIS RYTMEČIAI!...

DIRVA The Lithuanian Newspaper
 Established 1915
 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
 Telephone: 431-6344
 Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
 Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).
 Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.
 Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
 Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.
 Redaguoja: Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Nuo Didžiojo Seimo iki Didžiojo Nutarimo

Vasario 16 dienos 50-oji sukaktis čia pat, tą dieną įžengsime ir į sukakties metus su išskirtinai tai dienai ir metams dėmesiu pagal mūsų gebėjimus, norus, pagal mūsų sąmonę ir išmintį. Kaip tik dabar dera ir reikia stabtelėti ties sukakties sveiku, natūraliu, o tuo pačiu ir teisingu supratimu. Nuo to nė kryptelt negalima, tame reikia laikytis giliu išvalgumu mūsų gerųjų norų ir siekių geriausiai sekmei, savo gimtojo krašto laisvės triumfui.

Turim visi gerai įsidėmėti, kad šioje sukaktyje, t.y. Vasario 16-os dienoje, vienintėlis sukaktuvininkas yra 1918 m. Vasario 16 d. NUTARIMAS. Nutarimas pagimdytas Lietuvos Tarybos, nutarimas didelis, nutarimas padaręs ir pačią nutarimo dieną didele ne tik praeičiai ir dabarčiai, bet lietuvių tautos garbingo gyvenimo ir ateičiai.

Kuo anas Vilniaus nutarimas yradidingas? Ogi, tautos valia! -- Valia, pasakyta šiais žodžiais: "Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė... skelbia atstatanti... nepriklausomą... Lietuvos valstybę..."

Ši nutarimo žodžių atranka yra šio nutarimo esencija. Ir čia turime įsidėmėti, kad esmė glūdi ne šio nutarimo paskelbime, o to paskelbimo pagrindu -- tautos valioje, kurią Lietuvos Taryba sveikai nujautė, ją žinojo ir išreiškė pasigėrėtiniu drąsumu, anaipolt, ne be pavojaus pačiai sau anuo nutarimo metu.

Ir kai menam 'tautos valią', tai vėlgi turim žinoti, kad tautos valia, ypač didžiumos vieninga valia nėra vienos nakties ar dienos apraiška. Čia ir Vilniaus didysis nutarimas turi savo genezę, kurią žinot labai pravartu.

Nekalbėdamas apie tolimą praeitį, kuri neabejotinai byloja gyvojo lietuvio dvasiai, noriu priminti šio šimtmečio pradžią, kada pasigirdo tartum aiškesni žingsniai į laisvę. Šio šimtmečio pradžia, nors ir sunki ir dramatiška, davė tautai spaudos kovos pergalę -- kultūrinę pergalę. Laimėta teisė į savą raidyną, savoji abecėlė tuoj tapo tramplynu į valstybinę politiką. Po kultūrinio laimėjimo, čia pat 1905 metais matom susirenkanti Seimą Vilniuje, kuris dėl susirinkusių skaitlingumo, 2000 atstovų iš visų Lietuvos dalių -- Rytų su Vilniumi, Vidurio su Kaunu ir Vakarų su Klaipėda -- buvo pavadintas Didžiuoju Vilniaus Seimu.

Tiesa, Didysis Seimas padarė ne patį didįjį nutarimą. Šis Seimas išreiškė tautos norą į autonomiją, sutikdamas palikti tautą įsivaizduojamoje Rusijos federacinėje valstybėje. Tačiau jau ir tada "Lietuvos nepriklausomybės idėja buvo gyva" -- sako dr. V. Sruogienė jos parašytoje Lietuvos istorijoje.

Ta gyva Lietuvos nepriklausomybės idėja augo metais ir po 12-kos metų, t.y. 1917 metais ji, vėlgi naujame Vilniaus Seime, pakilia iš visų Lietuvos dalių suvažiavusių atstovų dvasia, buvo išreikšta jau pilnos Lietuvos nepriklausomybės pareikalavimu.

Šiame Seime išrinktoji 20 asmenų Lietuvos Taryba įvykdė Seimo pavedimą 1918 m. Vasario 16 d. NUTARIMU, ir po to sekusiais Tarybos energingais veiksmais, pasibaigusiais pilnu Lietuvos nepriklausomybės sukūrimu, nepriklausomybės trukusios 22 metus.

1917 m. Vilniaus Seimas nors ir nevadintas didžiuoju, bet gi nutarimą padarė patį didįjį. Ir kai viešai buvo sužinota sudarytoji Lietuvos Taryba, tai ne tik etnografinės Lietuvos lietuviai pripažino ją "kaipo vienintelę lietuvių tautos atstovybę" bet ir už Lietuvos ribų gyvenę lietuviai -- Petrograde, Voroneže, Šveicarijoje, Švedijoje -- o jau ypač skaitlingieji Amerijos lietuviai dideliu vieningumu 1918 m. New Yorko Seime rėmė Lietuvos Tarybą, vėliau Lietuvos Valstybės Tarybą, jos vadovautame darbe ir kovoj į laisvę.

Toji taip visuotinai pasireikšusi tautos valia, glūdinti Vasario 16 d. Nutarime, niekieno mūsų negali būti pakeista. Iki šiai dienai toji valia tebėra gyva, ji kužda į kiekvieno mūsų sąžinę derintis jos reikalavimams pagal kiekvieno prigimtinių gebėjimą, garbingumo jutimą, sąlygų didžiausią galimumą, jų išnaudojimą.

Valia -- ne vien geras noras; valia -- tai darbas; valia -- tai auka. Vasario 16 d. Nutarimas tuo brangus, kad jis buvo sutvirtintas tautos tikroju noru, darbu ir gyvybių auka. Tame nutarime glūdi

Paminklas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės Kaune Karo Muziejaus sodelyje nepriklausomybės laikais. V. Augustino nuotr.

JAV PAKARTOJO, KAD LIETUVOS OKUPACIJOS NEPRIPAŽIŠTA

Valstybės Sekretorius Dean Rusk š.m. vasario 8 d. laiške Lietuvos atstovui Washingtono J. Kajeckui rašo:

"On the occasion of the fiftieth anniversary of Lithuania's independence, I am very pleased to extend to you best wishes on behalf of the Government and people of the United States.

Throughout its long and proud history, the Lithuanian nation has endured with fortitude many periods of trial and alien rule. Unhappily, in our own time, Lithuania's re-establishment as an independent state was followed only twenty-two years later by its forcible incorporation into the Soviet Union. The Lithuanian

people have responded to this situation through the years with unyielding courage and unfaltering hope for freedom and national independence. The firm purpose with which the Lithuanians both at home and abroad have struggled to preserve their national heritage is the best assurance of their survival as a nation.

Americans look with understanding and sympathy upon the just aspiration of the Lithuanian people to determine freely their own destiny. The United States Government, by its continued non-recognition of the forcible incorporation of Lithuania, affirms its belief in Lithuania's right of self-determination."

Nutarimas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugpjūčio mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniomis pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiranti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamtus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima graičiau suauktas steigiamasis seimas, demokratinis būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešama apie tai vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

(Handwritten signatures and names of the Lithuanian Council members)

visi valios momentai, todėl vien žodžiais, vien to nutarimo skaitymu, vien lūpomis to istorinio didžiojo nutarimo pagerbt negalima.

Jei didžiausias mūsų skaičius įsisąmonins į Vasario 16 d. Nutarimo tikrąją prasmę, jei tą Nutarimą prisimindami lydėsime jį valingom pastangom, tai reikš mūsų realų prisidėjimą prie to Nutarimo įvykdymo, tai reikš lyg tą Nutarimą pasirašytume šiandien Lietuvos Tarybos parašų prasmingumu.

Tai būtų tikroji pagarba tam Nutarimui, lygiai ir brangioji nauda Lietuvai.

A. Diržys

VLIK'o, ALT'o IR JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKŲ POSĖDŽIO KOMUNIKATAS

Šių metų vasario 12 dieną, Jubiliejinės Nepriklausomybės šventės išvakarėse, Chicagoje įvykusiam VLIK'o, ALT'o ir JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkų posėdyje, apžvelgus šių institucijų ateities veiklą ir priėjus išvados, kad lietuvių tautos pagrindinių tikslų, jos nepriklausomos valstybės atstatymo įgyvendinimas ir lietuvių išlaikymo užtikrinimas gali būti sėkmingas tik visų mūsų jungtinėmis pastangomis, vieningu visų lietuvių sutarimu ir darbu, buvo sutarta:

Tūkstantis devyni šimtai aštuonioliktų metų Vasario 16-tos Akto ir Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Penkiasdešimt Metų Manifesto, paskelbto Washingtono 1967 metų spalio 22 dieną, įdėjų įgyvendinimo siekti vieningai ir į tą vieningą darbą kviesti visus geros valios lietuvius;

Skirtingos organizacinės apimties rėmuose ir skirtingose veiklos srityse bendrų tikslų siekiant savo veiksmus derinti ir darbus koordinuoti;

Nuoširdaus bendradarbiavimo dvasioje palaikyti tarpusavy nuolatinius ryšius ir, visus uždavinius vykdant, remti vieniems kitų pastangas;

Bendrai siekti Jubiliejinį Metų programos įgyvendinimo, remti jungtinio lėšų telkimo idėją ir kviesti visus lietuvius gausiai aukoti Lietuvos laisvinimo ir lietuvių išlaikymo darbams.

Vardan tos Lietuvos vienybė težydi.

Dr. J. K. Valiūnas E. Bartkus Bronius Nainys
 VLIK'o Pirm. ALT'o Pirm. JAV LC Centro
 Valdybos Pirm.

NEPRIKLAUSOMYBĖS PROŠVAISTĖS A. MERKELIS

(Ištrauka iš A. Smetonos monografijos)

Lietuvos nepriklausomybės šūkis plačiai, garsiai ir neatšaukiamai skambėjo pačioje Lietuvoje ir užsienio lietuviuose. Lietuviams nepriklausomybės siekti sunkino reikšdami į Lietuvą pretenzijų lenkai, su kuriais lietuvius praityje siejo kelių šimtmečių bendras politinis gyvenimas, buvę Lietuvos okupantai rusai ir dabartiniai -- vokiečiai. Jei pirmųjų dviejų pretendentų galima buvo nepaisyti, nes kol kas jie dar buvo nepavojingi, tai to nebuvo galima su vokiečiais, nuo kurių, šiaip ar taip kalbėtume, labiausiai parėjo Lietuvos nepriklausomybė. Dėl santykių su vokiečiais, siekiant Lietuvai nepriklausomybės, buvo dvi skirtingos nuomonės, kurios juo toliau, juo labiau griežtėjo, ir tarp jų plyšys didėjo.

Griežtosios, bekompromisinės politikos šalininkai, kuriems daugiausia atstovavo kairieji, laikydami principo aut Caesar aut nihil, buvo priešininkai betkurių su vokiečiais kompromisų, jiems daromų nuolaidų ir pažadų. Realiosios bei nuosaikiosios politikos šalininkai, kurių buvo Lietuvos Tarybos narių dauguma su A. Smetona ir dr. J. Šauliu priešyje, laikydami principo -- geriau žvirblis rankoje, negu žetervinas miške, buvo linkę į kompromisus. Nors ir neteisėtai, bet visagalei vokiečių valdžiai lietuviai, teisėti savo krašto šalininkai, tačiau būdami bejėgiai, nė negalėjo kurių nuolaidų daryti. Jie galėjo reikalauti tiksliau sakant, prašyti, iš vokiečių nuolaidų: švelnesnio okupacinio režimo, politinių teisių savarankiškai tvarkytis ir atstatyti iš po karo griuvusių savo kraštą. Ta kryptimi ir buvo einama, siekiant

svarbiausio tikslo -- Lietuvos nepriklausomybės.

Per tą trijų savaičių laikotarpį likusieji dvylika Lietuvos Tarybos narių stengėsi išsiaiškinti su Berlyno vyriausybe Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo klausimą: ar ji iš tikrųjų taip mano, kaip okupacinė valdžia daro. Okupacinė valdžia neleido Lietuvos Tarybai susisiekti su Berlynu, betgi iš Reichstago daugumos atstovų (Nukelta į 4 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

● AMERIKIEČIŲ SPAUDOJE nesilaikoma vis nauji priekaištai Saigono vyriausybei ir karinei vadovybei už apsilėidimą komunistams puolant sostinę ir kitus miestus. Vietnamo naujūmetų (Tet) proga beveik pusė karių buvo paleista atostogauti, o amerikiečiai kad kiek būtų susilaukę kito Pearl Harbor, kada 2 Pas. karo pradžioje japonai netikėtai užpuolė ir subombardavo stambią laivyno ir aviacijos bazę. Komunistų puolimams prasiėdėjus, užsienio spaudos atstovai, norėję susisiekti su Vietnamo kariniu štabu, patyrė, jog "korporalas vadovauja karui", kai aukštieji pareigūnai kurortuose ballavojo. Neveltui buvo prieita išvados, jog karo negalima laimėti laikantis įstaigose nustatytų darbo valandų.

● 10,500 NAUJŲ JAV KARIŲ transportai skubiai vyksta į Vietnamą užpildymui kovose prarėtėjusių gretų ir laukiant naujų komunistų puolimų.

Washingtono cirkuliuoja kalbos, kad prez. Johnsonas ruošiasi pašaukti aktyvion tarnybon atsarginių dalinius.

● JTO GEN. SEKRETORIUS U Thant po pasikalbėjimų Maskvoje ir Londone, staigiai išskrido į Paryžių pasimatymui su įtakingais Hanoi atstovais. Atrodo, jog U Thant visiškai palaiko Hanoi tezę, jog derybos galėtų prasidėti visiškai sulaukus Š. Vietnamo bombardavimo. Tuo tarpu prez. Johnsono kalbose išreikšti norai derėtis "bet kur ir bet kada" nesulaukia atgarsio, nebent tai, kad Š. Vietnamas nesigailėdamas aukų (jau virš 30 tūkst. žuvusių), vistiek ruošiasi antrajai ofensyvai.

"Dialogas su kraštu" (1)

BRONYS RAILA

DU ŽODŽIAI
--- IR KARAS

Na jau, čia kažkas ne prieš gera. Autoriai ir jų artimi draugai ar gerbėjai su knygų kritikais bei recenzentais visuomet pasipešdavo, kai nuomonės nesutapdavo, kai veikalą vertinantis išliaupsinimo ar išniekinimo laipsnis žymiai nesiderindavo. Šios rūšies konfliktai yra pačioje tų amatų prigimtyje. Tuščia būtų dėl to per daug sielotis ar susirūpinti. Kiekvienas patvaresnis kritikas su tuo yra pastoviai apsipratęs.

Bet pastaraisiais metais aistrų ir apsišaudymų įkarštis, vartojant V. Kavolio ir kitų mūsų jaunųjų akademikų mėgiamą žodį, pasiekė neįprastų dimensijų.

Mano ilgoje laisvalaikio recenzento karjeroje taip dar nebuvo. Gi dabar, prieš metus su viršum pasibaudęs dažniau parašyti savo išpūdžius apie kai kurias naujai išleistas lietuvių autorių knygas išelvijoje bei sovietinėje Lietuvoje ir ši užsimojimą vos įpusėjęs, netrukus buvau ir vis labiau esu verčiamas išeiti į tikrą karą, kur vienišam kareiviui tektų stoti beveik prieš armiją. Į karą, kuriam šiuo tarpu neturiu nei ypatingo palinkimo, nei užtenkamai ginklų savo sandėliuose, nei viltingų strateginių sąlygų, nei laiko, nei pinigų. O jau Napoleonas žinojo, kad karui vesti ir jam laimėti reikia pirmiausia trijų dalykų: pinigų, pinigų ir pinigų.

Toks vienišo kareivio karas prieš armiją man būtų aiškiai beviltiškas. Daugiausia, ką galėčiau kukliai svajoti, tai dykumų pogrindžio bunkeryje apie likimą partizano. Ne, blogiau! Apie likimą tokio, kuris pateko už dievų ir žmonių įstatymo ribų, tokio "outlaw", kuriam gal dar pasiseks ištrūkti metus kitus, o gal tik jau vieną dieną ar valandą.

Nuo žiezirbos netoli gaisras

Ir visa tai atsitiko dėl mano išpūdžių apie keilolika naujesnių lietuviškų knygų, kurių kiekvienoje, kaip suprantama, ieškojau, kas ten būtų įdomaus, gražaus, vertingo ar naudingo, dėl ko kiltų ir džiaugsmas ir garbė lietuviškajai kultūrai. Ten, kur viso to neužtenkamai ar ne kažinkiek suradau, nenutylėjau ir drauge liūdėjau, protarpiais žaizdų skaudumą mėgindamas pasaldinti juokavimais. Gi ten, kur veikalas ir jo darbas man atrodė nenusišėjęs, pernelyg mėgėjiškas ar iškeliantis tezes bei sprendimus, su kuriais tikrai negalėjau sutikti pagal savo sąžinę ir įsitikinimus, bandžiau kelti abejones ar net daugiau mažiau atkakliai pasipriešinti.

Į retą knygą tepažiūrėjau, kaip į atskirą, izoliuotą autoriaus širdies ir proto gaminį, lyg nieko bendro neturintį su jos rašytojo asmeniu ir jo pasireiškimu mūsų aplinkoje, ypač su praeities ar dabarties mūsų kasdienos gyvenimu. Man tie visi dalykai neišvengiamai jungiasi, vienas kitą daugiau paaikšina ir pagyvina. Knyga tuo būdu man tampa ne tik koks pavienis ir privatinis išgyvenimas, bet mūsų buities ir mūsų dvasios spinkselimo dalis. Jeigu norit, žiezirba, kurioje glūdi gaisro galimybė, arba net vienas iš daugelio mūsų nerimų ir kovų arsenalo pabuklų, - tamsus ar šviesus, drumzlinas ar spindintis, bet vis dėlto neabejotinas dvasinės veiklos ir gyvybės ženklas.

Būčiau neteisus sakydamas, kad dėl kiekvienos aprašytos knygos vis dėlto susikauti su autoriais ir ypač jų advokatais ar recenzento prokurorais, kaip anglų-amerikiečių kariuomenei su vokiečiais per praėjusį karą Italijoje prie Monte Cassino. Ne, - buvo ir keistų antžmogiško grožio išimčių, kur vienas kitas beletristas bei poetas, apie kurių knygas teko atsiliiepti drungnai ar net gana vėšiai, ne tik neįniršo ir nesupyko, bet buvo patenkinti, gražiuoju sutiko su tokiu likimu, ir privačiu keliu reiškė ir įrodė ryškų, vienu stebuklingu atveju dargi ne vien tik dvasinį dėkingumą...

Incidentas dėl Gramatikos

Bet keliais atvejais vis dėlto nepasisekė išvengti Monte Cassino. Užgaudė bombardavimai ir kilo žudynės ne tik prie to vienuolyno sienų, bet karo veiksmai bematant buvo išplėsti į tolimiausius laukus.

Galėčiau gal neminėti, pvz., tokio lokalinio incidento, kai man teko itin palankiai atsiliiepti apie Vilniuje išėjusį lietuvių Kalbos Gramatikos pirmąjį tomą. Kaži, parašiau net du kartu draugiškai, iš kėlau gerąsias ir vieną kitą tragikomišką Gramatikos paruošimo bei pristatymo aplinkybę, stengiausi padaryti užsienio lietuviuose jai tokią propagandą, už kurią sovietinio akademiko K. Korsako Institutas man niekada jokiais rubliais neatlygins.

O kokie atbalsiai buvo čia? Hiperboliškai pareiškęs, kad tokia Gramatika, po Šventojo Rašto, yra svarbiausia knyga norinčiam gerai lietuviškai mokėti ir taisyklingai rašyti, aš dar nei privačiai, nei viešai negirdėjau nė vieno pasisakymo, kad kas šios gramatikos ieško, jau gavo ir dabar baisiai nekantrauja mokytis. Priešingai, istorikas J. Jakštas mane tuoj išbarė, kad be pagrindo išniekinau mūsų

gramatikos fonetinei daliai paruošti talkininkavusius rusų filologus (vieną tikrai su nerusiška pavarde) ir šiaipjau grubiai prasilenkiau su mokslinė rimtimi, dėl ko net turėjau per Dirvą aiškintis.

J. Jakštas ir mano labai mėgiamas poetas satyrikas Leonardas Žitkevičius-Balys Pavabalys taip pat tuojau per spaudą liudijo tą Gramatiką išleidusios leidyklos specialaus redaktoriaus taurumą, - beveik vien už tai, kad Chaimas Lemchenas dar nuo Jablonskio laikų gerai mokėjo lietuviškai ir šiandien tebemoka. Aišku, buvau sužavėtas ir pritariu tokiai semitinio jausmo ir simpatijos gausiai lietuvių širdyse, tuo tarpu mums it gervė giedros belaukiant, kada ir koks žydas šoks jautriai ginti šiandien visur prasikaltusių lietuvių garbę.

Deja, mažiau džiaugsmo sukėlė jaunosios kartos Amerikos lietuvių gražiosios Nijolės Benokraitienės pasisakymas (Dirva, 1967.XI.1), kad bent jau išsamiai mokslinė gramatika ne tokia jau reikšminga. Esą, ji net būtų pasiryžusi "sąžiningai iškalti" šeštadienio mokyklose vartojamą 92 puslapių gramatikėlę, bet vistiek M. Katiliškio romanų kalbos dar pilnai nesuprastų. Sako, mes jaunieji akademiškai pirmiau laukiame gero ir išsamaus lietuvių mokslinio ir anglų-lietuvių kalbos žodyno.

Taip, tai tiesa. Tik dėl tų 92 puslapių ir dėl to "laukiame" kada vėliau dar turėčiau, anot kolegos V. Meškausko ir "iš kitos pusės" pasišnekėti...

Ir prokurorų sriautas

Tai mažo incidento pavyzdys, o apie didesnius ir globalines apimties mūšius šioje išangoje tegalėčiau paminėti tik keliais žodžiais.

Jei mano atsiliepimai apie kurią knygą ir jos autorių, apie knygos ir autoriaus reiškimosi poveikį visuomenėje ar mūsų idėjiniuose akiračiuose kam nepatinka, tai čia tuoj prasideda atvyniojimas viso kamuolio ir siūlų išdraikymas per visas sritis ir pasaulius. Ir čia toliau kalbėti jau įsipina nebe autoriai generolai, bet jų prašyti neprasyti advokatai, puskarininkai ir viršilos, ir net šiaipjau "dienščikai".

Paminėsi, kad kurio veikalo stilius ir kalba gal buvo per menkos kokybės, - nagi, atšaus, kad ir pats priekaištautojas ne kaip temoka lietuviškai ir tik ieško blusų liūto uodegoje! Obskurantas mėgina pamokyti profesores ir daktares! Nieko nepadaręs ir nebaigęs žmogeliškąs draugas garsias pedagoges ižeidinėti! Diletantus ir grafomanus nori nuvainikuoti! Išjuokia taurias moteris, pašiepia ir su žemėm sumaišo visus didžiausius mūsų autoritetus, Antaną Smetoną, jo adjutantą ir kiekvieną Vliko pirmininką įskaitant! Gina tuos, kurie nesilaiko "tautinės drausmės" skelbia sovietines teorijas, naudojami jų eksponatais ir atsižada nuo amžių lietuviškų žemių Prūsuoje! Ne tik jo ginamieji, bet ir jis pats tų žemių atsižada ir apsiptojęs kovoja prieš būsimus teisingus Lietuvos žemėlapius ir "algirdus didžiuosius", tų žemėlapių išbraižymo mokslininkus! Mano, kad jis tik vienas viską išmano, o mes tai jau glušai! Nieko panašaus: - mes dar ne glušai ir tokį arogantišką vienybės ardytoją, nepataisomą okupantų talkininką šiaip ar kitaip sutvarkysim!

Ir tvarkė jau visus anuos metus (jei neskaityti ankstyvesnių tvarkymų), kol pagaliau atsirado visokių srovių spaudos padegėlis satyrikas prokuroras, laimingu būdu taip ilgai išvengęs nervų sanatorijos. Jis surašė man ir viešai Chicago volde-marininkų oficioze paskelbė ilgą kaltinamąjį aktą. Girdi, aš esąs kaltas beveik už visų esminių viešosios doros, žurnalizmo etikos ir estetikos, teisių mokslo ir tautinės moralės, lietuvių tautinės srovės centro komitetų, lietuvių tautos vadų ir paties Viešpaties Dievo krikščionims išleistų įstatymų sulaužymus. Maža to, - kaltas ne tik aš, bet ir tas laikraštis, kuris dėjo mano rašinius, ir nė trupučio negalės būti atleistas nuo atsakomybės ypač jo redaktorius, kuris tokius baustinus ir biaurius dalykus praleidžia laikraštini! Žodžiu, krikdemas įrodinėja, kad pirmiausia Dirvos leidėjai ir visi tautininkai dėl manęs turėtų pasipiktinti ir ko toliausiai atsiriiboti...

Na, jeigu taip iš tikrųjų buvo, tai gal ir apsimokėjo gyventi. Ne visai bergždžiai praeina nuobodus tremties laikas.

Pagaliau, reikia...

Ir tai, kaip minėjau, prasidėjo nuo kritinių pastabų, nuo recenzijų, nuo išpūdžių apie knygas, kol dalykai įsigavo į tokį pusėtinai platų akiratį.

Būdinga, kad išskyrus netiesioginį Jurgio Gliaudos viešą reagavimą dėl "Agonijos" stilistinių blusų liūto uodegoje, čia užsienyje visi kiti autoriai, kaip patirtis patvirtino, arba buvo patenkinti, arba kantriai tylėdami vienuoje išsilaižė tikras bei tarjamas žaizdas.

Tačiau iš tarybinės Lietuvos vienas, vos tik truputį mano knygų apžvalgose paliestas, tuoj šoko į

Zarasai -- ežerų kraštas, žiūrint nuo Kauno pleno.

V. Augustino nuotrauka

NEPRIKLAUSOMYBĖS
PROŠVAISTĖS

(Atkelta iš 3 psl.)

buvo patirta, kad Reichstagas esąs priešingas militaristų pastangoms Lietuvą aneksuoti ir patiems lietuviams pripažįstą teisę laisvai nuspręsti Lietuvos ateitį ir, kiek tas sprendimas neprieštaraušias vokiečių bendriesiems ir karo interesams, jau dabar apsiimant tą teisę remti. Tokiose tad ano meto miglotose ir nieko aiškaus nerodančiose vokiečių politinėse aplinkybėse Lietuvos Taryba ryžos daryti lemtingiausią savo žygį -- skelbti visišką Lietuvos nepriklausomybę. Kad tas žygis tiek pačiame krašte, tiek užsienyje būtų svaresnis jį turėjo daryti visa Lietuvos Taryba vienbalsiai. Daugiausia Petrui Klimui tarpininkaujant, grįžo į Tarybą ir visiškai turi iš jos išstojusieji.

Vasario 15 d. visi Lietuvos Tarybos nariai susirinkę sutarė dėl nepriklausomybės paskelbimo teksto, kuris buvo sudarytas remiantis 1917 m. gruodžio 11 d. nutarimo pirmąja dalimi, 1918 m. sausio 8 d. nutarimu ir kaikiuriais naujais papildymais. Rytojau dieną, šeštadienį, visi Tarybos nariai susirinko lietuvių Komiteto Nuo Karo Nukentėjusiems Šelpti patalpose, Didžiojoje g-vėj. Nr. 2, nes savų nuolatinių patalpų dar neturėjo, nors kelis sykius okupacinės valdžios jų buvo prašę. Kadangi Lietuvos Tarybos prezidentumas buvo atsisistatydinęs, tai šiam istoriniam posėdžiui pirmininkavo seniausias amžiumi jos narys dr. Jonas Basanavičius.

J. Basanavičiui perskaičius Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo nutarimą, jis visų Tarybos narių buvo priimtas karštais plojimais. J. Basanavičius pirmasis po juo pasirašė, o po to visi kiti Tarybos nariai abėcėlės tvarka.

Tame pat posėdy buvo išrinktas ir naujas Lietuvos Tarybos prezidentumas: A. Smetona -- pirmininkas, J. Šaulys -- I šis vicepirmininkas, kun. J. Staugaitis -- II šis vicepirmininkas ir J. Šernas -- generalinis sekretorius.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo nutarimas antradienį, vasario 19 d., buvo paskelbtas Lietuvos Aido pirmajame puslapyje didelėmis raidėmis, tačiau tas numeris vokiečių okupacinės valdžios buvo konfiskuotas. Vieną dieną anksčiau, vasario 18 d., jis buvo išspausdintas keliuose Berlyno laikraščiuose, bet tuoj buvo susigriepta ir nebeleista nei jo spausdinti, nei apie jį kas nors rašyti. Stengtasi jį negirdomis praleisti.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas buvo nepaprastai drąsus, tiesiog revoliucinis žygis, kuriuo Lietuvos Taryba išreiškė savo tautos valią ir siekimus pačiose sunkiausiose Lietuvai valandose. Ją skelbdami, Lietuvos Tarybos nariai rizikavo savo asmens laisve vardan tautos laisvės. Tai buvo didvyriškas žygis, įkvėptas tauraus idealizmo, didžios savo tautos meilės ir gilaus tikėjimo jos laisva ateitimi.

tiesioginį mūsų pašėlusiai smarkiai ir įdomiai, - iš karto visais ginklais. Tai įžymus sovietinės Lietuvos tarybinis rašytojas veteranas, pats buvęs ilgametis LTSR "viceprezidentas" Juozas Baltušis, kurio knygą apie Ameriką ir jos lietuvius dar neseniai Dirvoje (1967.XI.22) paminėjau akimirkoje "Didžiųjų brolių akim".

Jaučiu, kad pagaliau ir man, ilgai ilgai delsusiam, tokiom palankiom aplinkybėm susidėjus, atėjo laikas ir proga užvesti tiesioginį, atvirą ir nuosirdų "dialogą su kraštu".

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Iš Sibiro kankinės Stefanijos Rūkienės užrašų, kuriuos dviem tomis išleidžia Vilties leidykla Clevelande.

Kelionė Sibiro upėmis

Kraustomės į baržas nuolat sargybinių raginami: "Skarei, skarei!" Nusibodo jiems mus prižiūrėti ir saugoti. O gal bijojo, kad kas nors nepabėgtų. Aiškinkis tada dėl kokio nuskurdusio ir suvargusio liaudies prieš dingimo!

Nemielos mums pasirodė tos baržos: didelės, drėgnos ir visur druskos pribarstyta. Matyt, kad jomis vežiojama druska.

Čia pat buvo atėjęs ešelonas ir su estų tremtiniais. Į baržas dabar kraustėmės visi. Estai pasirodė labai nedraugiški ir jautėsi už mus pranašesniais, nes daugelis mokėjo rusiškai kalbėti. Jie stengėsi baržose užimti geresnes ir patogesnes vietas. Jei lietuviai greta jų apsistodavo, jie bardavosi ir varydavo juos tolyn. Vartojo net ir fizinę jėgą — stumdydavosi ir spardy-davo mūsų maišus. Jie pasirinkdavo patogesnes vietas ir jas laikydavo saviesiems, kurie dar neatsikraustė iš vagonų. Vėliau vergo dalia visus sulygino.

Pagalčiau susiradome vietelę baržoje ir mes. Pasidėjome atsineštąjį savo turtą ir galvojome, kad naujoje vietoje bus geriau, nes čia, palyginti su vagonais, platu ir erdviu. Mūsų vagono gyventojai stengėsi apsisistoti krūvelėje, nes per visą kelionės laiką susigyvenome, o kartu mums atrodė jaučiau ir drašiau.

Sėdime ant savo maišų ir dairomės naujoje aplinkoje. Dabar svarstome, kiek laiko mes gyvensime šiose baržose ir kaip ilgai dar plauksime Sibiro upių keliais. Jau pagailo mums ir vienintelio sibirinio geležinkelio. Nugrūs į tolimus Sibiro užkampius, ir mes negalėsime sugrįžti į namus. O mus dar vis toliau grūda nuo tų namų. Jau pėsčiomis sunku būtų pareiti. Bet kad tik paleistų — vistiek eitume, nors ir ropomis tektų ropoti.

Baržoje praplėtė mūsų pasaulis. Galima vaikščioti po visą laivą ir miklinti sustingusius sąnarius. Ant denio galima pakvėpuoti grynu oru, jausti švelnų vėjelio glostymą ir saulutės auksinių spindulių gaivinančią šilumą. Taip malonu visa tai po pragariškos kelionės užkaltauose vagonuose. Kyla noras užsimerkus ilsėtis ir viską pamiršti.

Tuoju visi šoko vaikščioti ir miklinti savo nusėdėtas ir jėgų netekusias kojas. Čia buvo platu ir daug vietos. Slampinėdami pakampėmis, visi ieškojo giminių, draugų ir pažįstamų, norėdami pasikalbėti, gal ką nors nauja išgirs, gal jie daugiau žino, gal paguos, nuramins. Savo vargus tai tikrai papasakos. Jei gerai pažįstame, tai skūsis savo likimu dar daugiau už tave. Tada savoji nedalia ir vargas atrodys mažesni, nes reikės artimą raminti.

Baržoje sutikau daug pažįstamų zarasiškių moterų: Naglienę, Haleckienę, Juodinienę, Sarapinienę, Belžakienę, Ubeikienę, Lukoševičienę, Juodvalkienę, Kvedarienę ir kitas.

Kitame baržos kampe susigrupavę žemaičiai: Stupeliai, Vizgirdos, Jasinskiai, Bacerskiai, Svilai, Rudžiūnai, Buterlevičiai, Geležiniai ir Tamošauskai. Jų šeimos nebuvo išardytos. Vyrų atskyrimas nuo šeimų buvo išspręstas dar Lietuvoje bylas sudarant. Tada buvo nutarta, kurie yra pavojingesni sovietinei santvarkai ir už tai turi mirti.

Šalia grupelė Lietuvos žydėlių šeimų. Jų vyrai irgi nuvaryti koncentracijos lageriuosna.

Visų valstybių ir kultūrinių tautų mokslininkai ir gydytojai rūpinasi žmonių sveikata. Tai buvo ir yra aktualiausias tautų ir žmonių giminės išlikimo reikalas. Kalėjimui taip pat turi gydytojus, kurie rūpinasi kalinių sveikata. Kodėl dabar nėra nė vieno sovietinio gydytojo, kuris rūpintųsi tremtinių sveikatos reikalais? Pagaliau tegu nesirūpina suaugusiais "prasikaltėliais", kurie yra tiek kalti, kad gyvena savo protėvių žemėje ir jų mylėjo. Tas okupantui, žinoma, nepatiko, bet tremiamųjų turtas tai tikrai patiko, nes buvo grobiamas su malonumu. Gal nepatiko, kad Baltijos šalių žmonės kultūringesni už "matuškos" gyventojus? Stebint pravažiuojamąsias vietas, tikrai atrodo, kad jie atsilikę nuo vakarų valstybių šimtu metų.

Niekaip negalima suprasti, kodėl nesirūpinama vaikų sveikata. Juk tai visu tautų ir valstybių ateities

pagrindas. Gydytojų esama, bet tūkstantinėms tremtinių minioms nedavė nė vieno. Juk iš vaikų išaugtų sveiki ir stiprūs šalies piliečiai, kurie būtų naudingi ir sovietinei valstybei. Pagaliau ir vergai turi būti sveiki ir tvirti, jei norima iš jų turėti "darmavos" darbo jėgos.

Sunkiai serga penkerių metų Tamošauskų berniukas. Norėtume jam padėti ir kur nors surasti gydytoją. Pradėjau lakstyti po baržą, klausinėti žmonių ir ieškoti tremiamo gydytojo. Mūsų baidoke gydytojo nesuradau, o jis būtinai reikalingas, nes greta manęs labai dejuoja sunkiai susirgusi senutė. Nors ir beviltiška mūsų būklė, bet niekas nenori mirti.

Bevaikštinėdama pasmerktųjų minioje, sužinojau, kad greta stovinčioje baržoje yra lietuvis gydytojas. Paprašiau sargybinių, kad leistų man nueiti į aną baržą. Leido. Abi baržos buvo sujungtos permetamomis lentomis, kurios atstojo lieptą. Nuėjusi susiradau jauną lietuvių gydytoją, kurį parsivedžiau pas mūsų ligonius. Apžiūrėjo senutę ir sergantį berniuką, davė kažkokių vaistų, ir po to vizito sergantiems pasidarė geriau. Padėkojome, ir gydytojas sugrįžo į savo "laivą". Taigi turim savo bendro likimo lietuvių gydytoją. Žinome, kad jis visada stengsis sergantiems padėti, tik visa bėda, kad jis neturi vaistų. Et, kam gi pasmerktiesiems vaistai! Be vaistų greičiau išmirs liaudies priešai, ir komunistinė imperija bus saugesnė.

Stefanija Rūkienė

Aš irgi blogai jaučiuosi. Gal kalta aplinkuma. o gal tas lakstymas ir rūpinimasis sergančiais. Bandau savo maišą plačiau išskleisti ir rengiuosi pailsėti. Atsigulu, bet per visą naktį blaškausi ir negaliu užmigti. Labai skauda galvą, krūtinę, ir jaučiu, kad turiu daug karščio. Ryta geri žmonės ir man parvedė tą patį daktarą. Pamatavo temperatūrą, pasiklausė ir nustatė aštrų gripą. Tuoju man davė vieną tabletę ir padejavo, kad neturi vaistų. Pajuokavo, kad vakar lanksčiau ir rūpinausi kitais, o dabar ir pati sugriuvau. Gydytojas rimtai priminė, kad mums negalima dabar sirgti, ir palinkėjo greitai pasveikti.

Daktaro apsilankymas paveikė raminančiai, o tabletė numušė temperatūrą. Panorau miego, kiek pasnaudžiau, išpraktavau ir pasidarė lengviau. Taip sirgdama praleidau visą dieną, ir sulaukiau nuostabios Sibiro nakties. Sėdžiu ant savo maišo, žiūriu į viską apatiškai ir stengiuosi nieko negalvoti. Tačiau įkyrios mintys vistiek neduoda ramybės. Ką tik sutemo. Laukiu, kad danguje žvaigždės sužibėtų ir pašviestų

mums skurdaus ir nežinomo likimo kelyje, kuriame mes visi atsidūrėme ir sėdim tarytum ubagėlai prie savųjų maišelių. Nyksta ir vidinė jėga, kuri taip neseniai dar mus stiprino, ugdė viltį ir pasiryžimą išlikti. Gal ir jos pritaria komunistinei bestijai. Ne! Dangus negali pritarti tokiam žiauriam ir baisiam terorui.

Labai greitai pasirodė aušra. Nespėjo sutemti, ir jau aušta.

Teisingai gydytojas priminė, kad mums negalima sirgti. Ir aš galvoju, kad reikia būti stipriems, nes sergančiais niekas nesirūpina ir ligonims nėra jokios globos. Rimtai apsirgai — tai jau tikrai neišliksi gyvas, išmes tave į dumbliną Obės vandenį. Reikia laikytis, nes dar yra šiek tiek tokios vilties, o ją žadina prasidėjęs karas. Tikime, kad vokiečiai sunaikins komunizmą ir mus išvaduos. Ar šiaip vergija, ar taip vergija. Kultūringesnei tautai gal ir vergauti bus geriau. O gal leis ir savo tėvynėn sugrįžti? Rusai veža suėmę tūkstančius nekaltų žmonių, kad į mūsų sodybas atgabentų būrius kolonistų ir kad Lietuvos žemė liktų be lietuvių.

Štai nubėgo į viršų dvi jaunutės uniformuotos gimnazisčiųukės. Tai Lionė Juodvalkytė ir Aldona Lukoševičiūtė. Jos yra artimos draugės, nes iš tos pačios Zarasų gimnazijos. Jas sieja amžius, bendra galvosena, skaudus likimas, nežinoma ateitis ir tokia netolima ir miela praeitis. Viskas jų taip greitai prarasta, staiga išplėtos iš mokyklos suolo, dabar bijo nustoti ir artimos draugystės. Čia pat yra ir jų motinos.

Baržos pakraštyje stovi vienišas, gal 16 metų berniukas Kostas. Jis buvo vienas suimtas ir dabar važiuoja tremtinių minioje be tėvų ir artimųjų. Jis neturi jokio bagažo ir šiltesnio drabužio. Apsirengęs gimnazisto uniforma ir be kepurės, nes areštuojant nespėjo jos pasiimti. Neturi ir jokio krepšelio ar maišuko. Niekas, atrodo, juo nesirūpina, nes visi užimti savomis bėdomis. Šis vargšas jaunuolis, kaip viesulo ridenama šieno gniūžtė, slenka su visais kartu pirmyn.

Taip gelia širdį žiūrint į tuos jaunus ir gležnus Lietuvos laukų žiedelius. Už ką tie jaunuoliai suimti ir tremiami? Sugriautas jų gyvenimas, o prieš akis beviltiška ateitis. Tikrai jau jie nematys mokyklos suolo. Jeigu išliks gyvi, tai vilks sunkų komunistinės vergijos jungą.

Kokia baisi gyvenimo ironija! Svetimieji okupavo mūsų kraštą, suėmė visai nekaltus žmones, jaunuolius ir vaikus ir apkaltino nepadarytomis piktadarybėmis. Tų kaltinimų prirašė ištisas bylas. Kiekvieno byloje fotografija, kad niekas nepaspruktų nuo rusiško "teisingumo" rankos. Nes visi čia esame beteisiai, be jokio teismo nutarimo apkaltinti ir ištremiami iš amžiais mūsų protėvių, senelių ir tėvų gyventos ir jų krauju ir prakaitu aplaistytos žemės.

O, pasauli, suprask ir žinok, kad Lietuva nuo amžių mūsų senelių ir mūsų žemė!

OBĖS UPE ŽEMYN

Pamažu plaukiame žemyn didžiausia Sibiro upe Obė. Tai tikrai milžiniška upė. Ji savo ilgumu yra ketvirtoji pasaulyje. Baseino dydžiu yra pirmoji, o pagal vandens nuotakumą yra trečioji visoje Sovietų Sąjungoje. Ją pralenkia tiktai Jenisejus ir Lena. Ties Novosibirsku jos platumas pusantrą kilometro. Kai kas iš tremtinių labai stebėjosi jos dydžiu ir galvojo, kad čia ne upė, bet jūra. Gal tik Sibire tokio dydžio upės ir sutinkamos. Dūkšte sėdėdami vagonuose labai bijojome Sibiro, o dabar jau esame jame.

Lėtai plaukiame ir stebime plačias apylinkes. Upės krantai žemi, supami lygumų ir neišmatuojamų girių. Tai milžiniški Sibiro miškai — taigos. Jos laiko apgulusios šį kraštą, senos ir labai didingos. Taigose yra vietų, kur dar žmogus savo kojos nebuvo įkėlęs.

Vietos gyventojai susisipietę gyvena paupės kaimeliuose, bet ir tuos išvystame labai retai. Mūsų kelionė vyksta ramiai, be nuotykių ir nesupratimų. Oras pasitaikė gražus, šiltas, saulutė skaisčiai šviečia ir net kepina, bet naktys žvabros ir šaltokos.

Nors gražu plaukti didžiuoju vandens keliu, bet mūsų ramybė jau prarasta. Ir greičiausia jos mums niekas ir niekada nebesugrąžins.

KOMENDANTAS

Novosibirske enkavedistai mus nukraustė į baržą ir perdavė tremtinių komendantams. Kartu buvo perduotos visos mūsų bylos ir žinios apie tremiamuosius. Ne visi susigaudė naujoje padėtyje, bet kai kas suuodė mūsų ateitį iš pasikalbėjimų su naujaisiais mūsų "ponais" — komendantais.

Mus perėmė, kaip vėliau paaiškėjo, komendantas N. A. Siusiukalovas. Tai buvo jau pagyvenęs žmogus, aukštas, kumpa nosim, pailgu, žiauriu ir nieko gera žmogui nežadančiu veidu. Jis buvo apsilvilkęs žalia palaidine ir mūvėjo tokios pat spalvos kelnes. Labiausiai visiems krūto į akis tai kiauros kojinės.

Daugelis dar nesiorientavo, kad tai yra labai didelis mūsų viršininkas ir kad vėliau reikės prieš jį drebėti, kaip vėjo pučiamiems epušės lapeliams.

Baržoje iš visų kampų lėkė jo adresu pastabos:

— Tai nususe rusai. Valdininkai ir tie neturi už ką nusipirkti kojinių ir vaikšto kiaurais kulnais.

— Greičiausia, kad paskutinis girtuoklis. Nė vieno gero daikto pas jį nematyti, nes viską prageria. Užfundykim jam susidėję, tai gal mus paleis.

Ir štai tą mintį "užfundykim" arba duokim kyšį kai kas pasigavo ir pradėjo rengti naujus planus.

(Bus daugiau)

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

Vyresnės ir jaunesnės kartos dialogo reikalingumas

Akademinio Skautų Sąjūdžio leidžiamame žurnale "Mūsų Vytis" 1967 m. Nr. 4, atspausdintas Sauliaus Vydo straipsnis "Vyresnės ir jaunesnės kartos dialogo reikalingumas".

Lietuviškame gyvenime man teko kartais aktyviai dalyvauti, bet dažniau, dėl susidariusių aplinkybių, galėjau tik iš tolo stebėti. Todėl, pasidalinsiu mintimis su skaitytojais ne kaip organizatorius arba patyręs veikėjas, bet kaip susidomėjęs ir gal kiek susirūpinęs asmuo. Kodėl susirūpinęs? Dėl to, kad turiu eilę klausimų, taip sau atėjusių į galvą arba iškeltų diskusijose, kurie lygtai prašosi atsakymo.

Aš manau, kad ne vienas iš mūsų, kurie užaugo Amerikoje, esame save klausę arba girdę ką nors klausiant: Kam dalyvauti lietuviškoje veikloje? Kuo ta pareiga grindžiama? Ar mūsų tikslai yra tikrai verti rimtų pastangų? Šie klausimai gali būti neaktualūs vyresnei kartai, kuriai gyvenimo aplinkybės davė atsakymą, bet jie yra svarbūs jaunesniems, kurie čia užaugo. O atsakymų šiems klausimams beveik nėra, nors jų galėtų būti. Klausiančiam jaunuoliui galima būtų atsakyti, kad jis užaugęs lietuviškoje šeimoje yra tuo pačiu faktu lietuvis, nes šeima turi lemiančią įtaką į jo charakterį. Žinoma, užaugęs tas jaunuolis gali savo paveldėtą lietuviškumą paneigti, bet toks paneigimas jo asmenybę ne praturtins, o suprastins. Galima būtų atsakyti, kad tarp asmeniško ir visuomeniško gyvenimo nėra konf-

likto, bet atvirkščiai, jie vienas kitą papildo ir tas, kuris užsidaro vien asmeniškose reikaluose, netenka daug pasitenkinimo. Būtų galima dar daugiau pagalvojus, bet dabar atsakymų trūksta. Jų trūksta, nes nėra dialogo tarp vyresnės ir jaunesnės kartos. Mūsų spauda ir vadai nesidomi tokiais klausimais arba juos laiko net įtartinais. Seniau išėjusi Juozo Girniaus "Tauta ir tautinė ištikimybė" yra retai pasitaikanti išimtis. Daug dažniau sutinkamas dogmatiskumas ir tylą. Kaip pavyzdį nesėkmės, kuri seka dogmatiskumą, reikia tik atsiminti įvairius mėginimus sulaikyti krepšininkų išvyką Lietuvon. O tos kelionės rezultatai buvo sutikti su tylą, ypač mūsų spaudos tylą. Guodžiamasi, kad nutylėjimu visuomenė išgelbės jaunimą nuo "apsikrėtimo" nepageidaujamom nuomonėm, o nepagalvojama, kad tokia "pagalba" priverčia jaunimą ieškoti savų sprendimų ir vyresnieji praranda visas galimybes padaryti jiems bet kokią įtaką.

Be šių ir kitų panašių esminių klausimų apie lietuviškumą yra dar kitų, gal būt praktiškesnių, į kuriuos jaunimas ieško atsakymų. Vienas iš jų yra lietuviškos vyskupijos Amerikoje išteigimas. Tema plati ir ne man į ją galutinai atsakyti. Norėčiau tik pastebėti, kad jau turime vieną pavyzdį, kur čionykštė bažnytinė valdžia sąmoningai ignoravo lietuvių tautinius-religinius reikalus. Keičiant šį klausimą įtakingų vyresnės kartos žmonių tarpe, dažnai susiduriama su jau anksčiau minėta tylą. Trūks-

ta dialogo, kuris arba įtikintų jaunesnius pakeisti kryptį arba parodytų jiems kelią.

Bet, nutarus reikštis kultūrinėj, religinėj, ar politinėj srity, jaunesniosios kartos statomi klausimai dar nesibaigia. Prieš aukojant savo laiką, jaunimas norėtų žinoti ar jam sidlo mas veikimo būdas efektingai padeda siekti užbrėžto tikslo? Ar organizacija, kuri prašo jo talkos, duos jam atsakomybės darant nutarimus? Ar laikraštis, kuris prašosi skaitomas, stengiasi pakelti savo kokybę ir nesitiki, kad jis turi būti remiamas vien dėl to, kad jis yra lietuviškas? Panašius klausimus jaunimas stato nuosaikiai, be baimės, nes jie nenori to netikro optimizmo, kuris kartais apakina vyresnius ir tada įvykių eiga išslysta iš jų rankų.

Kaip pavyzdį to netikro optimizmo aš norėčiau paimti taip vadintą reprezentacinę veiklą. Jos vertė yra aiški, bet vyresnieji kartais pamiršta jos ribas. Didžiojamės savo atstovybėmis, džiaugdamiesi, kad jos mus reprezentuoja pasaulio diplomatinuose centruose. Prieš keletą metų man teko užteiti į lietuvių atstovybę vienam Europos krašte. Ten pamačiau, koks skirtumas tarptautinio išsiuokimo ir diplomatinio atstovavimo. Visa atstovybė susidarė iš virtuvės, mažo miegamojo ir tamsaus saliono su apiplyšusiais baldais ir blogu apšildymu. Pačių atstovų aš nekaltinu, nes jų ištekliai buvo labai menki. Bet ar stebėtina, kad su tokiais ištekliais ta atstovybė negali atlikti to, ko mes iš jos tikėtumės? Ar stebėtina, kad su tokia veikla mes pa-

tiriame diplomatinus pralaimėjimus? Ar negalima būtų pakaltinti mūsų vyresnius naviu, arba bent nutylėjimu tikros padėties, kada jie tiki, kad diplomatas, kuris vos turi kuo apsi-rengti, gali tinkamai ginti lietuvių tautos reikalus pasaulio sostinėse?

Paėmiau tik keletą pavyzdžių, bet jų yra daugiau. Jie rodo, kad ty-lint ir be kritikos priimant viską iš vyresnių, jaunimas pakartos vyresnių klaidas. Iš kitos pusės, būdamas per daug negatyvus, jaunimas nepastebės vyresnių laimėjimų. Siū-liau, kad sukaktuviniai metai būtų pradžia dialogo tarp jaunesnės ir vyresnės kartos. Tik saugokimės, kad tas dialogas nevirstų kurčiųjų po-

kalbiu, kuriame kiekvienas girdi tik tai savo balsą. Taip nebus, jeigu turėsime atvirumo ki-tiems.

Dialogo pradžia jauni-mas turėtų drąsiai kelti visus jam rūpimus klau-simus, nors jie liestų ir jautrią lietuviškos veiklos sritį ar net pačią jos prasmę. Raginkime vyresnius vertinti savo veiklą ne tik tradici-ja arba sentimentais, bet kietesniu matu. Ver-čiau klausime ar ta veik-la yra efektyvi, ar ji su-maniai išnaudoja visus mūsų išteklius. Kadangi nei viena karta neturi iš-minties monopolio, pradė-kime dialogą vardan-mums visiems svarbaus tikslo: lietuviškos kultū-ros kūrimo ir nepriklau-somybės atstatymo.

Saulius Vydas

REIKĖTŲ TIKSLIAI IŠSIAIŠKINTI

Sausio 22 Dirvos veda-majame, kalbant apie ruo-šiamą viešą teismą komu-nizmui pasmerkti, tilpo ši užuomina:

"Šalia visų tų teigiamųjų teismo privalumų, kaltina-mųjų komunistų partijų sąrašą pasigendame Lietu-vos, Latvijos ir Estijos... Apsiribota keliomis valsty-bėmis, kad ir globaliniu mastu, bet ne visuotinu. Gal rengėjai turi savų mo-tyvų, gal čia kokių kontak-tų stoka, bet tokiais atve-jais tiktu iš anksto pasiin-formuoti, ypač kada su ko-ordinatorių pareigas prisi-ėmusiomis organizacijomis kontaktai yra turėti ir iš lietuviškųjų organizacijų pu-sės."

Tuo klausimu ir Darbi-ninkas savo vasario 9 veda-majame rašo gavęs skaity-tojų laišką, raginantį "ati-tinkamas lietuvių organiza-cijas" imtis žygių, kad tei-sme būtų keliamas ir Lietu-vos pavergimo klausimas.

Darbininko redakcija kreipėsi į Vliką. Gavo atsakymą, kad nei teismo ren-gėjai, nei Vlikas tuo reika-lu nebuvo kontaktavę. Pa-vergtųjų Europos Tautų Seimas galvojęs, kad tame teisme dalyvauti — nebūtų patogu...

Šitaip reikalams pakryp-us, Darbininko vedamojo autorius galvoja, jog "Pa-vergtųjų" veiksnis toks nu-sistatymas — "sutampa su

amerikinės 'viešosios opini-jos' laikysena." Tuo reika-lu laikraštis atvirai pasisa-ko:

"Ta amerikiečių spauda bei televizija, kuri plačiai rodė lordo Russell vardu su-rengtą "tribunolą" prieš prezidentą Johnsoną, pasi-rinko tylą apie šį "opinio-s teismą", kuriame į kaltina-mųjų suolą sodinamas komu-nizmas.

Stebėtis tuo netenka.

Yra pagrindo manyti, kad šiuo metu ir informacijos priemonių taktika ir vyriausybė sutapo dėl komunizmo — tylėti apie jį, prieš jį nekaltinti. "Tiltų politikos" autoriai tebetiki, kad tylėjimas ar glostymas palenks komunizmo židinį Kremlį į šiekias ar tokias nuolai-das Vietnamo reikalui. O dabartiniu momentu tai labai aktualu.

Galima su tokiu politikos planuotojų įsitikinimu nesutikti. Galima manyti, kad ji klaidinga — kad glostymas ir pataikavimas Sovietų akyse tėra silpnumo ženklas. Galima pirštu rodyti į faktus, kurie yra vis nauji ir nauji įrodymai, jog Sovietai, taigi ir komunistai, tepripažįsta realios jėgos argumentą. Galima aiškinti taip pat, kad vyriausybės pozicija Kremliaus akyse sustiprėtų, jei visuo-

menės opinija būtų karin-gesnė nei vyriausybės, nes Sovietai ir skelbia, kad prieš juos esąs tik valdan-tysis sluoksnius, o Amerikos masė su jais. Tie visi argu-mentai betgi nepakeis vy-riausybės linijos. O ta lini-ja Sovietų ir komunizmo atžvilgiu galėtų būti iš-reikšta patarimu: vyruti, neerzink šunų...

Dabartinė linija, jei ir leidžia Jungtinėse Tautose Amerikos ambasadoriam tarti griežčiau apie Sovietus, tai neleidžia tų žodžių paskleisti masėje.

Ta pati linija leidžia ir Pavergtos Europos Seimui pakalbėti prieš Sovietus tarp savo keturių sienų, bet neleidžia tų kalbų išnešti į viešąją tribūną.

Čia, berods, gali būti ir viena iš svarbiausių prie-žasčių tylai dėl teismo komu-nizmui."

Berods, šiuo metu kaip tik priktųjų veiksniams savo veiklą nukreipti į tos "viešosios opinijos" išjudi-nimą, o ne tūnoti prisitai-kius prie Washingtono "lini-jos". Tad ir kyla klausimas, ar nereiktų tiksliau išsiaiš-kinti, kas gi tokiais atve-jais ir ką turėtų veikti — bent jau — kovos metais...

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED STRUCTURAL LAYOUT MAN Steady work. Fringe benefits. Apply VULCAN IRON & WIRE WORK, INC. 13035 Hillview Ave. Fenkell — Myers Area Detroit, Mich. 313 — VE 8-0810 After 6 — 313 — LI 3-2849 (15-21)

WANTED AT ONCE EXPERIENCED SKILLED HELP MACHINE MAINTENANCE, DIE REPAIR, LATHE HAND, BENDER REPAIR. Must have experience working on Moulding & Stamping Dies. ROMEO METAL PRODUCTS 80380 Scotch Settlement Rd. Romeo, Mich. (19-28)

F E M A L E

CLERICAL TYPISTS — Immediate openings for young women with good typing abilities and math aptitude. Some knowledge of the comptometer is necessary. If you have these qualifications call for an interview appointment at Acme Quality Prints, Inc. 213 — 872-4800, Extension 205. An Equal Opportunity Employer (20-26)

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo ląkštus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th St.
EN 1-1763 KE 1-7770
CLEVELAND, Ohio

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerijų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

STATE OF OHIO
Executive Department

OFFICE OF THE GOVERNOR

Columbus

PROCLAMATION

FIFTIETH ANNIVERSARY OF THE
DECLARATION OF INDEPENDENCE
BY THE SOVEREIGN STATE OF LITHUANIA

WHEREAS, the Republic of Lithuania was one of the victims of World War Two devastation in Europe. Although this brave country is now under the rule of military dictatorship, hope is in the hearts of thousands of Americans of Lithuanian origin that it will eventually be restored to its former place among the independent nations of the world; and

WHEREAS, the independence of Lithuania is based on the long standing principles of American foreign policy, that all peoples in all parts of the world shall have the right to elect their own government; and

WHEREAS, February 18, 1968, is the commemoration of the Fiftieth Anniversary of the Independence of the Republic of Lithuania, and this anniversary is thus an occasion of importance to Americans of Lithuanian origin in the State of Ohio:

NOW, THEREFORE, I, James A. Rhodes, Governor of the State of Ohio, do hereby designate 1968, as

REPUBLIC OF LITHUANIA YEAR

In Ohio and I urge all citizens to join our countrymen of Lithuanian descent in observing their historic Anniversary Day with appropriate ceremonies and to participate in the special events dedicated this year to the enhancement of the Golden Anniversary of the Independence of Lithuania.

IN WITNESS WHEREOF,
I have hereunto subscribed
my name and caused the Great
Seal of the State of Ohio to
be affixed at Columbus, this
22nd day of January, in the
year of Our Lord, One Thousand
Nine Hundred and Sixty-Eight.

James A. Rhodes
GOVERNOR

1918

1968

ALT CLEVELANDO SKYRIUS KVIEČIA VISUS!

**LIETUVOS VALSTYBĖS ATSTATYMO
50 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS**

SEKMADIENI, VASARIO 18

Pradžia 4 val. p. p.

NAUJOS PARAPIJOS SALĖJE

18022 Neff Road

Kalbės senatorius Frank J. Lausche

Sen. FRANK J. LAUSCHE

SETH TAFT

Dr. A. DAMUŠIS

IŽANGA po \$1.50, \$3.00. Keletas vietų po \$5.00. Jaunimui su tėvais ir studentams nemokamai.

Bilietai gaunami lietuvių parapijos bažnyčiose tuoj po liet. pamaldų.

**CLEVELANDE
IR APYLINKĖSE**

**SENAT. F. LAUSCHE
DALYVAUS VASARIO 16
MINĖJIME**

Pageidautas kalbėtojas
Senatorius Frank J. Lau-
sche rado galimybę atvykti
pasakyti kalbą ALT sky-
riaus rengiamame Nepri-
klausomybės 50 metų su-

kakties minėjime sekmadie-
nį.

Veik tuo pačiu laikotarpiu
Clevelande įsisteigė lietu-
vių komitetas remti Sena-
torių Lausche vėl išrinki-
mui į Senatą.

Tas parodo lietuvių prie-
lankumą žmogui, kuris 25
metus su Clevelando lietu-
viais turėjo artimus santy-
kius, kurį lietuviai rėmė
kai jis buvo renkamas tei-
sėju, po to burmistru, vė-
liau gubernatorium, ir pa-
galiau senatorium.

Visais tais laikais senat.
Lausche kiekviena proga
dalyvaudavo lietuvių ren-
giamuose minėjimuose, ir

galime džiaugtis, kad rado
galimybę dalyvauti ir šioje
mūsų tautai didelėje su-
kaktuvinėje šventėje.

Jis yra slovenų ateivių
sūnus, pažįstas lietuviams, ir
žinąs apie tokį pat likimą
kaip Lietuvos, jo tėvų kraš-
to Jugoslavijos.

Lietuviai, senat. Lau-
sches gerbėjai ir rėmėjai,
susirinkime Naujos parapi-
jos salėje sekmadienį. Atei-
kit anksti, gausit sau tin-
kamus bilietus. Salė bus at-
dara 3 val. Programa pra-
sidės 4 val. (ksk)

**LANKYS PREZIDENTO
SMETONOS KAPĄ**

ALT S-gos Clevelando
skyriaus valdybai susitarus
su ramovėnais, vasario 17
d., šeštadienį, 1 val. p. p.
bus aplankytas Knolwood
mauzoliejuje palaidotas pir-
masis ir paskutinis Lietu-
vos respublikos presiden-
tas Antanas Smetona ir
Clevelando lietuvių visuo-
menės vardu padėtas vaini-
kas.

Prie kapo lankymo prisi-
jungti kviečiami neolitua-
nai, skautai, skautės, skau-
tai akademikai, Lietuviai
Budžiai, LB I ir II apyl. na-
riai ir kitų organizacijų na-
riai.

Knolwood mauzoliejuje
(1678 SOM Center Road)
renkamasi punktualiai 1
val. po pietų. Mauzoliejus
pasiekiamas važiuojant
Mayfield Road iki SOM
Center Road, sukti į dešinę.
Važiuojant Freeway, išsuk-
ti į Mayfield Rd., kur bus
ženklai.

**STUDENTAI MINES
VASARIO 16-TAJĄ**

Akad. Skautų Sąjūdžio
rengiamas jaunimui ir stu-
dentams Vasario 16 minėji-
mas įvyks vasario 17 d., 8
val. vak. Čiurlionio ansam-
blio namuose. Į minėjimą
kviečiami ir kitų tautų stu-
dentai. Bus trumpa progra-
ma ir šokiai.

• Rita Jucaitytė, buv.
clevelandiečių Jucaičių duk-
tė, vykstant iš Chicagos į
Kanadą buvo sunkiai su-
žeista automobilių katastro-
foje. Neatlaikiusi skaudžių
sužeidimų, jauna, vos 17 m.
daug žadanti Rita mirė va-
sario 12 d., Buffalo, N. Y.
ligoninėje. Daugelis cleve-

landiečių, Jucaičių šeimos
draugų ir pažįstamų, skau-
džiai išgyvena tą šeimos ne-
laimę ir juos giliai užjaučia.

• Pranas Ambrasas, Šv.
Jurgio parapijos vargoni-
ninkas ir choro vedėjas, vėl
susirgo ir paguldytas Lake
County Memorial ligoninė-
je. Ten ligonis gydomas
gyd. Čepulio priežiūroje.

• Radijo stotyje WERE
ketvirtadieniais nuo 10 val.
vak. vyksta įdomios disku-
sijos Project Bridge pro-
gramos rėmuose. Šią savai-
tę diskusijos vyko Brother-
hood Week proga, keliant
ir nagrinėjant rasinius klau-
simus.

• Grandinėlės šokėjai ir
orkestras šį sekmadienį, va-
sario 18 d. vyksta į Day-
toną, kur Vasario 16 iškilmių
programoje atliks lietuviš-
ką sceninių šokių koncertą.

• Išnuomojami šeimoms
be vaikų du butai po 5 kam-
barius naujai atremontuo-
ti, po 60 dol. mėnesiui, Šv.
Jurgio parapijos rajone,
virš Superior Saving banko
patalpų. Teirautis telefonu:
431-2497.

**VELYKINIAI ATVIRU-
KAI GAUNAMI DIRVOJE**

Kaina: 10, 15, 25 c. Taip
pat yra atvirukų Motinos
Dienai, Vardo Dienai ir
gimtadieniui.

• Apdraudos reikalais ge-
riausią patarnavimą gau-
site kreipdamiesi į Z. Obe-
lenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami sa-
vo namų ar automobilių
draudimus, palyginkite sa-
vo mokestį paskambindami
V. Giedraičiui tel. 944-6835.

**REIKALINGAS
BRAIZYTOJAS,**

prityręs pagal užsakymą
gaminamų baldų projekta-
vime. Pastovus ištiesiems
metams darbas puikioje ap-
linkoje ir plačiomis pers-
pektyvomis ateičiai.
Tel. 292-7970.

(18-20)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

**PARENGIMAI
CLEVELANDE**

VASARIO 24 D. Lietuviams
Budžiams Remti Valdybos tra-
dicinis vakaras Šv. Jurgio para-
pijos salėje.

KOVO 2 D. ALT S-gos Cle-
velando skyriaus tradicinis Va-
sario 16 minėjimas. Bus įdo-
mi paskaita ir koncertinė da-
lis.

KOVO 9 D. Koncertas Nau-
jos parapijos salėje. Progra-
mą atlieka sol. Daiva Mongir-
daitė. Rengia Šv. Kazimiero
lit. mokyklos tėvų komitetas.

KOVO 17 D. Maldos ir aukos
diena už pavergtą Lietuvą.

KOVO 24 D. Kaziuko Mūgė.

BALANDŽIO 20 D. Vysk.
M. Valančiaus Lit. Mokyklos
metinis balius.

BALANDŽIO 28 D. parengi-
mas senelių namų Putname sta-
tybai paremti.

GEGUŽĖS 25 D. Vysk. M.
Valančiaus Lit. Mokyklos moks-

AKRON

VASARIO 16 MINEJIMAS

Jubiliejinį 50 metų Lie-
tuvos nepriklausomybės at-
kurimo minėjimą rengia
Birutės Studijų Draugija š.
m. vasario mėn. 25 d., sek-
madienį, 2 val. p. p. Šv. Pet-
ro parapijos salėje Biruta
St. Bus vaišės ir programa.
Programą - atlikti pakvies-
tas Šv. Kazimiero lituanis-
tinės mokyklos choras ir
akordeonų orkestras iš Cle-
velando, vadovaujamas Ju-
liaus Kazėno.

Visi Akrono lietuviai
nuoširdžiai kviečiami minė-
jime dalyvauti. Įžanga \$1.50
ir \$3.00.

10 metų pabaiga ir Aukuro an-
samblio koncertas.

GEGUŽĖS 30 - BIRŽELIO 1
D. Amerikos Lietuvių Inžinie-
rių ir Architektų Sąjungos su-
važiavimas ir balius Cleveland
-Sheraton viešbutyje.

**NAUJOS, ĮDOMIOS KNYGOS!!!
UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!**

- A. Merkėlis — SMETONA — Monografija\$12.00
- V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR
VALSTYBININKAS\$2.00
- O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA\$4.00
- B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE\$3.00
- St. Yla — MODERNI MERGAITĖ\$4.00
- K. Donelaitis — METAI (THE SEASONS)\$3.00
- Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS*\$3.00
- Red. K. Barėnas — TREČIOJI PRADALGĖ
LITERATŪROS METRAŠTIS —
kietais viršeliais\$3.75
- Gr. Šimukonienė — SU DAINA —
Lietuviškų dainų rinkinys\$2.00
- J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ\$2.50
- J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE\$2.50
- Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS\$4.00
- R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA\$7.00
- Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ
REPRODUKCIJOS
(anglišku įvadu ir parašais)\$6.00
- A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA —
PADAVIMAI\$2.50
- J. Mekas — PAVIENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA\$4.00
- A. SKEMOS RASTAI I tomas\$6.00
- R. Rasa — MEILĖ TRIKAMPYJE\$3.00
- Ant. Ramūnas — IŠ SUTEMŲ Į AUSRĄ\$6.00
- J. J. Daužvardis — POPULAR LITHUANIAN
RECEIPES\$2.00

Teiraukitės Dirvoje Jums reikalingų knygų ir plokš-
telių reikalui.

Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c.
pašto išlaidoms.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

**SEE THINGS
IN A NEW LIGHT**
hear:
Peter and Ellen Cummings
Nicholas Bucur
discuss:
Brotherhood Week
on
STUDIO 13
Thursdays 10 PM-Midnight
WERE 13
host:
Pete Franklin

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirvos pirmojo puslapio iliustraciją šiam jubiliejiniam Vasario 16 numerui padarė Sibiro tremtinė dailininkė VANDA PAZUKAITĖ, dabar gyvenanti Kanadoje. Redakcija jai reiškia nuoširdžią padėką.

• Dr. J. Dauparas, apmokėdamas Dirvos prenumeratą, kartu papildė savo įrašą Vilties Draugijai 10 dol. Tai prasmingas savo laikraščiui paremti būdas, vertas dėmesio ir padėkos.

RINKIMAI Į PRANCŪZIJOS LB KRAŠTO TARYBĄ IR GARBĖS TEISMA

Rinkimai įvyko 1967 m. gruodžio 14-29 d. korespondenciniu būdu. Rinkimų komisiją sudarė prof. G. Matorė — pirmininkas, inž. R. Bačkis — sekretorius ir A. Martinkaitė, B. Soriano-Monstavičiūtė, J. Tomkus — nariai.

Į LB krašto tarybą išrinkti pagal gautų balsų skaičių kun. J. Petrošius, R. Bačkis, A. J. Greimas, G. Matorė, J. Lanskoronskis, A. Martinkaitė, A. Mončys, B. Soriano-Monstavičiūtė, E. Vaiciekauskas, Ž. Mikšys ir P. Klimas. Kandidatais yra J. Grinius, D. Japy-Kučinskaitė, O. Gecaitė-Peruche, J. Tomkus.

Į garbės teismą išrinkti: E. Aleksandravičienė, P. Japy ir O. Greimienė. Kandidatu yra K. Jonaitis.

• Dr. Algirdo J. Greimo knyga "Modelli semiologici" neseniai išleista Italijoje (leidėjas Argalia). Jo "Sémantique structurale" verčiama ir greit pasirodys anglų, italų ir ispanų kalbomis.

• Eglė Liutkutė-Jardel iš Paryžiaus nuvyko į Martinique salą dėstyti anglų kalbą gimnazijoje. Jos vyras J.-P. Jardel ten atlieka

karinę prievolę kultūrinės kooperacijos tarnyboje.

• P. Kesminas nuo praeito rudens studijuoja "Ecole Apostolique N. D. de Montmelian", St. Witz.

• D. Kolbaitė iš Chicagos studijuoja prancūzų kalbą Paryžiuje.

• Ada M. Martinkaitė Paryžiuje ruošia doktoratą iš Afrikos negrų sociologijos srities.

• J. A. Matorė pradėjo studijuoti psichologiją Nanterre — Paryžiaus universitete.

• M. Memėnaitė praeitą rudenį atvyko iš New Yorko į Paryžių baletu studijoms.

CHICAGO

• Kr. Donelaičio lit. mokykloje Vasario 16-tos minėjimas įvyks šį šeštadienį, vasario 17 d. Lygiai 10 val. ryto mišios šv. Mergeles Marijos Gimimo bažnyčioje. Mišias atnašaus kun. A. Nockūnas MIC, pamokslą sakys kan. V. Zakarauskas. Evengelikalms pamaldos tuo pačiu metu vyks McKay mokyklos patalpose. Jas praves kun. Ansas Trakis. Tuojuo po pamaldų — iškilmingas minėjimas mokyklos auditorijoje. Vėsi mokiniai vasario 17 d. į mokyklą ateina įprastu laiku, 9 val. ryto, su tautiniais drabužiais.

Kviečiame tėvelius ir svečius gausiai pamaldose ir minėjime dalyvauti.

PHILADELPHIA

LIETUVIAI PAS GUBERNATORIŲ

Vasario 8 d., 9 val. ryto Pensylvanijos gubernatorių Raymond P. Shafer priėmė lietuvių delegaciją ir įteikė jai savo pasirašytą proklamaciją, skelbiančią Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties dieną.

Gubernatoriui Shafer buvo įteiktos dovanos ir išreikšti linkėjimai ir sveikinimai.

Delegaciją sudarė: Nelie Bajorienė, Jurgis Jurgaitis, prof. A. Kučas, Adomas Miliuskas, Peter Nataitis, Adolfas Norvaiša, prof. Vaclovas Romanas, Vytautas Paulauskas, Matas Zujus, Estera Bendžiūtė, Gema Kreivėnaitė, Aušra Mačiulaitytė-Zerr, Robertas Račkauskas, Kazys Čikota, Algis Gečys ir Jonas A. Stiklorius. Priėmėme taipogi dalyvavo G. Uritis (Juraitis), Pensylvanijos atstovų rūmų narys ir

Pensylvanijos gubernatorių Raymond P. Shafer priėmė lietuvių delegaciją ir pasirašė įteiktą proklamaciją, skelbiančią Vasario 16 -- Lietuvos Dieną Pensylvanijoje. Nuotraukoje delegacijos dalis su gubernatoriumi Shafer. Stovi iš kairės: Estera Bendžiūtė, Aušra Zerr, gubernatorių Shafer ir Gema Kreivėnaitė, K. Čikota nuotrauka

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus (dešinėje) Chicagos aerodrome pasitinka atvykusį bendrąjį trijų veiksmų pirmininkų posėdį Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininką dr. J.K. Valiūną. Vidury stovi JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos pirmininkas inž. Bronius Nainys.

Albert Bernosky (Baranauskas), kuris sudarė galimybę šiam priėmimui įvykdyti.

Po priėmimo pas gubernatorių, delegacija susirinko Penn Harris viešbutyje pietų, kurių metu buvo nuoširdžioje dvasioje išsikalbėta ir išsiaiškinta bendro darbo ir lietuviškos veiklos klausimais ir problemomis.

Kovo 4., 8-9 val. vak. Radijo stotis WFIL-FM (banga 102.1) duoda vienos valandos ilgumo lietuviškos muzikos programą su atitinkamais komentarais.

Kovo 9 d., 3 val. p. p. Pabaltijo valstybių atstovai Washingtono (Lietuvos — J. Kajeckas, Latvijos — dr. A. Spekke, ir Estijos — E. Jaakson) pagerbiant pabaltiečius žuvusius kovoje su komunizmu padės vainiką prie Laisvės Varpo;

4 val. p. p. Spaudos konferencija Sheraton viešbutyje, dalyvaujant Pabaltijo valstybių atstovams;

6:30 val. p. p. Iškilmingas pabaltiečių banketas Sheraton viešbučio didžiojo salėje dalyvaujant Pabaltijo atstovams bei žymiesiems JAV politikams, visuomenininkams, mokslininkams, spaudos, radijo, televizijos sričių atstovams.

Birželio 1 d. per KYW-TV (3-čias kanalas) perduodama pusės valandos programa su iškiliaisiais mūsų dainos ir šokio menininkais.

DETROIT

VASARIO 16 DETROITE

Minėjimas įvyks šį sekmadienį, vasario 18, 3 val. p. p., McAuley auditorijoje, Mercy College, 8200 West Outer Drive prie Southfield. Aukos bus renkamos Amerikos Lietuvių Tarybai. Oficialiąją iškilmingo minėjimo programos dalį praves Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirm. Ralph J. Valatka. Invokaciją kalbės kun. Mykolas Kundrotas, kalbas pasakys prelatas Jonas Balkūnas ir JAV sen. Philip A. Hart. Meninę dalį išpildys vietiniai talentai — pianistė Barbara Usas, smuikininkė Lenore Michaels ir Galinos Gobienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblis Šilainė. Negalintieji minėjime dalyvauti prašomi siųsti aukas, išrašant čekius D.L.O.C., adresu 15756 Lesure, Detroit, Michigan 48227, arba įteikti Vladui Paužai Neringoje.

Pamaldos Dievo Apvaldos parapijoje 10 val., pir-

mą kartą šv. Mišios lietuvių kalba. Mišias laikys ir pamokslą sakys prel. Jonas Balkūnas. Šv. Antano parapijoje Mišios 10:30 ryte. Šv. Petro lietuvių parapijoje Moterų Sąjungos kuopa ir Lietuvos Vyčiai ruošia paminėjimą. Mišios bus 10:30 ryte. Visų trijų parapijų organizacijos prašomos dalyvauti dalyvauti su vėliavomis savose parapijose.

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo pastangomis radijo stotis WQRS-FM, banga 105,1 duos visą valandą apie Lietuvą anglų kalba šį penktadienį, nuo 7 iki 8 vakaro.

McAuley Auditorija bus atdara nuo 1:30 p. p. Organizacijos prašomos pristatyti vėliavas su pastovais 2:30 po pietų, už scenos, auditorijoje. Tuo reikalu informuoja Rimas Sukauskas. Aukų rinkėjai ir kiti pagelbininkai prašomi būti auditorijoje 2 val., nes tuo metu durs bus atidarytos publikai. Minėjimas prasidės 3 val. punktualiai.

LIETUVIŲ FONDO NARIAI

1967 m. gruodžio mėn. Lietuvių Fondas padidėjo žiais naujais nariais:

Po \$500,00: -- Vladas Plūtra ir a.a. Elzbietos Jankauskienės-Juknytės Atm. In. (Inašą aukojo vėlionės sūnus dr. Jonas Jankauskas) \$200,00 a.a. inž. Juozo Šimoliūno Atm. Inašas, (Inašą aukojo dr. Sophia Šimoliūnienė), \$125,00 -- Kazimieras Vieraitis, Po \$100,00: Janina ir Gediminas Rukšėnai, a.a. inž. Stepono Kairio Atm. In., Alekas ir Bronė Urbonai, Stasys Rutkauskas, Nikodemas ir Helena Jasiniai, Juozas Sutkus, a.a. Arvidio Rimo Atm. In., a.a. dr. Jurgio Šaulio, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatariaus, Atm. In. (Inašą aukojo ir atstov. Birutė Čekienė-Šaulytė), Justinas Mickevičius, V.K.S. (viešai pavadės prašė neskelbti), Linas Jurgis, g.m. 1967.X.7, Bilūnas, Moksleivių Ateit-kų prof. K. Pakšto Kuopas, Darrell ir Vida Morris, inž. Raimundas ir Sofija Mišauskai, kun. A. Goldikovskis, LB Washingtono, D. C. Apylinkė, Vaclovas Butkys, Kazys ir Liudvika Jasėnai, Stepas ir Jonė Butrimai, Stasys ir Jadvyga Ignatavičiai, inž. Vaclovas Mažeika, Gediminas Klimas, Jonas ir Elena Kontautai, Adolfas ir Juzė Aidukai, Martynas ir Laima Purvinai, J.M.O., Žuvusių Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Vardo Inašas, a.a. Jono Stanevičiaus Atm. In., Jurgis Miežaitis, Juozas ir Waltraud Dauartai, Vladas Gilys, Juozas Budrevičius, Mykolas ir Alisa Pakščiai, a.a. Izidorijaus Milius Atm. In., Tadas ir Česlova Aleksoniai, a. a. Rapolo Bartkaus Atm. In.,

Elena Sabalienė, Joseph L. Materas, a.a. Alfonso Riaukos Atm. In., Stasys B. Daugėla, Kazys ir Stasė Metrikai, Bronius ir Regina Snarskiai, Vladas ir Birutė Čyvai, Ernesta Di Raimondo.

Tuo pačiu laiku savo įrašus padidino:

Veter. gyd. Anicetas Grigalūnas iki \$500,00, Petras Povilai-

tis iki \$500,00, Pranas Stankus iki \$150,00, a.a. Vytauto Stašinsko, Lietuvos Gen. Konsulo, Atm. In. iki \$200,00, a.a. inž. Vytauto Pavilčiaus Atm. In. iki \$180,00, a.a. prel. Kazimiero Šaulio, Vasario 16 d. Akto signatariaus, Atm. In. iki \$200,00, Stasys ir Danguolė Surantai iki \$1,000,00, a.a. Igno Bražionio Atm. In. iki \$200,00, a.a. Alekso Matonio Atm. In. iki \$238,00, a.a. dal. Povilo Puzino Atm. In. iki \$150,00, a.a. vysk. dr. Prano Brazio Atm. In. iki \$230,00, kun. Benediktas Sugintas iki \$700,00, a.a. dr. Juozo Stasiūno Atm. In. iki \$400,00, a.a. Liucijos Jaunulionytės Atm. In. iki \$200,00, Zigmąs Jankauskas iki \$200,00, Aloyzas ir Regina Balsiai iki \$300,00, dr. Juozas ir Barbora Pliškaičiai iki \$400,00, Vytautas ir Danutė Anonai iki \$200,00, dr. Vytautas Avižonis iki \$1,000,00, Fabijonas ir Severina Valinskaiki iki \$200,00, a.a. Andriaus Juozapaičio Atm. In. iki \$400,00, Alfonsa ir Vladas Pažitrėnai iki \$200,00, Ina Užgiriėnė iki \$200,00, dr. Bruno Vladka iki \$1,000,00, Antanas ir Regina Purai iki \$125,00, dr. Alfonsas ir Enna Kisiėliai iki \$800,00, Augustinas ir Genovaitė Prancėvičiai iki \$200,00, dr. Zigmąs ir Monika Sabataičiai iki \$300,00, dr. X (pavadės prašė neskelbti) iki \$400,00, a.a. prof. dr. Petro ir Sofijos Avižonių Atm. In. iki \$125,00, Nežinomo Lietuvos Partizano In. iki \$1,171,16 ir Nežinomo Lietuvos Kario In. iki \$625,00. (sk)

Skaityk ir platink DIRVĄ

East Chicagos burmistras John Nokosia pasirašo proklamaciją, kuria Vasario 16 skelbiama Lietuvos Diena. Stovi ALT Lake apskr. skyriaus pirmininkas A. Vinick, direktorius T. Mason ir sekr. P. Indreika.

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiui reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dedama iškarpa, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų),

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.